

docens in templo. Ille autem qui docet: vt salubriter doceat dicitur vitam pfectam. doctrinam claram et sonoram. caritatem feruendam. et in omnibus finalem pfeuerantiam. Ista quatuor signata sunt Exo. xxviii. vbi dicitur quod in parte inferiori per circuitum tunice sacerdotalis erant malog nata: que hnt in cortice amaritudinem et in intus dulcedinem. per que significatur pfecta vita doctoris qui debet habere asperitatem vite in corpore: sed dulcedinem deuotionis in mente. De quibus dicit Ier. Multivident eum nostram qui non vident vocationem nostram. Erant autem et in tunica tintinnabula aurea. Per tintinnabula significatur doctrina: que debet esse clara et sonora. Choro. xlii. Si in fradat vocem tuba: quis se non preparabit ad bellum. Per hoc quod tintinnabula erant aurea: significatur caritas succensa. Per aurum enim feruor caritatis accipitur: qui tantus debet esse in pectore doctoris vt non dimittat eum tacere. Iher. xx. factus est sicut modum in corde meo quasi ignis est in ans: in oculis meis clamare non sustines. Per hoc quod tintinnabula erant in fine tunice: notatur finalis pfeuerantia sine qua nulla bona debent accepta. Ber. Tolle pfeuerantiam: nec obsequium mercedem habet. nec beneficium gratiam: nec fortitium ad laudem.

Dominica. xi.

Sermo primus.

do xj

No homines ascenderunt in templum vt orarent. ac. Luc. xviii. Sicut dicitur in scolasticis historijs. pharisei dicitur diuisi. quia a ceteris iudeis in quibusdam obstantijs diuisi erant. Nam in fronte et in manibus membranas portabant. in quibus decalogus scriptus erat ad innuendum quod dei precepta ante oculos habere debant per iugem meditationem. et in manibus per operis impletionem. In fimbrijs etiam palliorum spinas alligabant. vt incedentes pungerentur. et sic mandatorum dei recordarentur. De horum numero erat iste phariseus de quo in hoc euangelio agitur. qui cum publicano in templum ascendit. Et licet ex societate publicani deberet humiliari tamen apostolus in tumuit. Unde super illud. velut etiam publicanus hic dicit. Interl. Ecce ex vicino publicano: maior est tumoris occasio. Supbia enim ex malis et ex bonis primum semper damnum suum facit. Nam si habet iuxta se miserum: inde inflatur. si felicem: humore torquetur. Contra humilitas vbi que lucratur. Si enim habet iuxta se miserum. opatitur. si felicem: inde letatur et humiliatur. Habuit tamen ille phariseus triplex malum. Primo malum introitus quia ascendit in templum per modum pharisei vt se

glosa

ostendēret. Propter hoc quilibet
debet ire ad eccā ut ibi oret. nō
ut se ostendat. sic iste fecit. et ad
huc multi faciunt. et precipue va
ne mulieres. Est autē orō ut dicit
Damas. petitiō decētiū a dō. Dele
mus enim petere q̄ deū decent da
re et nobis expediūt recipere. Que
autē sine illa dicit glo. sup mach
xxv. Orauit tercio. eundē sermo
nem dicens. Patet dimitte. Tub⁹
in q̄ vicibus xp̄s orauit: ut nob
exemplū daret. et nos a preteritis
malis remā. et a p̄ntibus tutelam
a futuris periculis cautelam onde
ret ab eo esse petitorios. De primo
Ecclef. xvij. Fili mi in infirmitate
tua ne despes: sed ora deū et cura
bit te. De. ij. Math. xvi. Vigilate
et orate ut nō intretis in temptati
onē. De. iij. Lu. xx. Vigilate et oā
te in om̄i tpe. ut digni inueniamini
mi. De. Deceat enim deū nobis dare
celestia ad fruitionē et t̄palia ad
sustentationē. Sed ista d̄nter pe
tenda sunt. Bona em̄ celestia sūt
bona simpliciter magna et eterna.
Quia enim sunt bona simplr: sūt
petenda simplr et sine orraditio
ne et obidō. Et q̄ sunt t̄o magna.
sunt petenda cū magno desiderio
et seruore. Et q̄ sunt eterna: sūt pe
tenda cū p̄suerantia et cōtinuacō
ne. Bona autem t̄palia non sunt
simpliciter t̄o. et ideo petenda sūt
cū obidione. Sunt bona pua. et iō
petenda sunt cum puo desiderio et
affectione. Sunt t̄o transitoria et

ideo petenda sunt cū puā instātia
et replicacōe. Sed ille phariseus
habuit malum p̄gressum. Ascen
dit enim ut oraret et nihil orauit
sed semetipsum laudauit et iacta
uit. et publicano insultauit. et ce
teros cōdemnauit. Tria nāq̄ ma
la ceteris hominib⁹ imponebat.
s. rapinā. adulteriū et iniusticiā.
Et contra illa tria mala dixit ha
bere se tria bona. Nā cōtra rapinā
dixit se habere decimarū largitiō
nē. d. Decimas dō oim̄ que possi
deo. q̄a nō tantū aliena nō rapie
bat: sed sua dabat. Cōtra adulte
riū dixit se habere carnis mortifi
cacionē et maceracōez dicens. Je
iunō bis in sabbato. Et cōtra in
iusticiā habuit publicanū in as
persionē. Quasi diceret. Ad eo sū
iustus q̄ oia cōsortia peccatorū sic
etiā istius publicani abhorreo. et
tamen in veritate ipse erat raptor:
q̄ gloriā que dei erat sibi v̄surpa
bat. Psal. vi. Gloriā meā alterū
dabo. Ipse erat adulter. q̄ deum
qui erat sponsus relinq̄bat. et cū
mundo amicitias fecerat. Jac. iij.
Adulteri nescitis q̄ amicitia hu
ius mundi inimica est deo. Ipse
etiā non erat iustus. Quamuis
enim reddiderat sibi ipsi q̄d debe
bat in eo q̄ ieiunabat et d̄m in eo
q̄ decimas dabat: tamen p̄mo
suo ius suū non reddebat. q̄ ipsū
temere iudicabat. Licet se sic ius
tificaret: duplex t̄n peccator in eo
fuit. s. iusticia simulata. et tumēs

supbia Simulabat enim se habere iusticiam quatum ad illam partem que est de dimittere a malo dicendo. Non sum sic ceteri homines. Et quantum ad alteram que est facere bonum. dicendo. Ieiuno bis in sabbato. Quauis autem phariseus illa pertulit super se: tamen vix dixit: quod in hoc mundo multi sunt raptores: iniusti et adulteri. pauci vero qui ieiunant et decimas solvunt. Raptores quidem multi sunt. *U*sa. iij. Rapina pauperum in domo vestra est. In hoc vero signatione dicitur leui. xi. Accipite rem non comedes iuxta genus suum et raptores non inuitabis in rapina. Et dixit iuxta genus suum. quod tria sunt genera accipitum. Quidam enim sunt qui tantum rapiunt sibi et pullis suis sic accipitres filii fratres. Alii sunt qui tantum rapiunt sibi et dominis suis. sic sunt quidam accipitres gulosi: qui ante quam dominus ad eos veniat: partem prede quae ceperant comedunt. et partem domino suo dimittunt. Eodem modo sunt quidam qui rapiunt sibi et filiis suis. sicut auari et usurarii. *P*rou. i. Seipsum te omnis auari animas possidentium rapiunt. Alii sunt qui rapiunt dominis suis. sicut mali officiales *Abba. ij.* Ve qui congregat non sua. Alii sunt qui sibi et aliis rapiunt sicut raptor socii. *P*rou. xxiii. Ne emuleris viros malos et desideres esse cum illis quod rapinas meditantur mens eorum et fraudes labia eorum loquuntur. Sunt etiam in

*et sunt
truncis su
plur*

hoc mundo multi iniusti. Unde dicitur sapientie nono. quod deus creauit omnia in numero. pondere et mensura. Sunt igitur multi in hoc mundo. qui iniuste numerant. qui mala aliorum credunt esse multa. mala vero propria: pauca vel nulla. De quorum numero iste phariseus erat: qui scilicet mala aliorum hominum numerabat et sua tacebat. Alii sunt multi qui iniuste ponderant. qui scilicet mala aliorum hominum faciunt grauiora et peccata sua leuia. Unde dicitur *Matth. septimo.* Quid autem vides festuam in oculo fratris tui? Alii vero sunt qui iniuste mensurant: qui scilicet magnam mensuram preceptorum dei aliis imponunt hominibus. et ipsi digitum suo tangere nolunt. ut dicitur *Matth. vij.* Tercio vero sunt in mundo multi adulteri. Unde dicitur ad alterum quasi ad alterius thorum vadens: qui. scilicet ad alterius thorum accedit. *Gene. xlix.* Effusus es quasi aqua: non cresecas. Qui ascendisti cubile patris tui: sibi tamen non fuit tantum adulterium. sed etiam incestus. Legitur de natura animalium quod camelus nunquam coniungitur. Et cum semel magister camelorum in ea put cooperuisset. et cum camelus super eam saltasset: detecto capite. et cognita matre: in magistrum suum insurrexit. ipsum quoque cum calcibus suis interfecit. Mulier vero ad altera peccat in deum eius.

Cameli na

no

preceptum transgrediendo. Peccat in vix ei fide non seruato Peccat in mēimoniū heredes de a dulterio statuendo De hijs dī Ecclē. xxiiij. Ois mulier relinquens vix peccat. Primo in legem dñi. qz pcepto dei altissimi incredibilis fuit Secundo ex eo qz vix suum dereliquit. Tercio ex eo qz de alio viro filios sibi statuit. Pauci etiā sūt qui bis in sabbato vī septimana ieiunāt. a tñ libenter ieiunare deberent. Primo. qz ieiuniū dyabolum expellit. sicut fames hupū eicit de nemore. Mat. ix. Hoc ge^o demoniorum in nullo p̄t eici: nisi in ieiunio a oratione. Ambro. Vide quanta sit virtus ieiunij vt aīm sputo homo ieiunus serpentem occidat. Secundo vitia extinguit a ad paradysum reducit Aug. Eva q̄ dñm abstinuit: virgo fuit. a in paradiso permansit. Qñ vero pceptum violauit abstinentie a libidini cōsensit: de paradiso eiecta fuit. Tercio ad misericordiam cogit deū. sicut patet in minuitis cōtra quos deus cōminatus fuit penā: sed ipsi mutauerūt vitam a deus statim mutauit sententia. Pauci etiā sunt qui decimas solunt. cum tamen sit pceptū. Malach. iij. Afferte omnē decimam in horreum meū. Seruantes igit illud pceptum duplīter remunerantur. Primo remuneratione t̄pali. que est abundantia rez. Secundo remuneratione corporali que

Item qz opā

de solu. dōe

est sanitas corporum. De hijs duobus dicit Aug. Si decimas detis: non solū abundantiam rerum a fructuum recipias: sed sanitatem corporis. consequeris. Tercio remuneratione spiritali que est remissio peccatorum. Quarto remuneratione celesti que est adeptio premiorum. De hijs duobus dicit Augusti. Qui ergo vult premium comparare ac peccatorum remā promereri: decimas redat. Qui autem decimas nō reddunt tria mala incurrunt. Vnum est penuria rerum Aug. Maiores res deo dentur. copijs omnibus abundabant qui decimas dabāt. Mōdo autem qz discedit deuotio dei: accedit deuotio fisci. Naz. tollit filius hoc quod non accipit xp̄us. Est autem iustissima consuetudo vt si tu illi decimas non detis reuocetis. Secundum est eternum supplicium Aug. Redde decimas alias ad p̄tem decimā angeloz. que de celo descendit ad infernum: venies. Tercium est qz hoc est graue peccatum. qz tales vident xp̄m crucifigere. Malach. iij. Si affigit homo deū suū. qz vos cōfigitis me. a dixistis in quo cōfigimus te in decimis a primitijs. Interl. Non reddendo decimas a primitias. Tercio igitur phariseus habuit malum exitum a descendit reprobatus. Fecit enim sicut stultus medicus qui vnū vuln⁹ sanat a aliud magis notū nō sanat.

Am^o
xvi 4

xvi 9
maior

ad den^o

30

Quia quasi videbatur in se sanare
 vulnus laici. d. Ieiuno bis in
sabbato. Et vulnus auaricie. d. De
imas do oim ac. Sed tñ nō sanat i
 se vulnus superbie. Fecit etiā sicut
 stultus nauta ac. qui in nauī cor
 dis sui obstruxit foramen auaricie
 a luxurie: sed nō superbie. Fecit eti
 am sic stultus preliator: qui omni
 ostia claudit a vnū aptum dimittit.
 Greg. in mox. Ecce phariseus
 ciuitate cordis sui insidiantibus ho
 stibus per elationē aperuit. a ideo
 frustra per orōes a ieiunia clausit
 Incautum enim munita sunt cete
 ra loca: cū vnus locus quo hostibus
 per aditus munitus nō est.

Sermo secundus.

Publicanus a longe stans
 ac. Conscia hōis est qd
 dā speculū mentis in quo
 quilibet pulchritudinē a feditate
 speculari potest. Sepe autē contingit qd
 ipsum speculū conscie maculatur
 timore superbie. a tunc est speculū
 mendax: a nō indicat hōi veritatē
 Hoc pz in isto phariseo cuius cō
 scia mentiebatur sibi tanq̄ si eēt
 mundus: cum tamen esset fetidus
 Ideo bene p Naamā significatur
 iij. Re. ij. qui interpretatur decorsus
 sibi: cū tamen esset leprosus. Cō
 scientia autem publicani fuit spe
 culū verum. qz in eo se vidit fedū.

a ideo feditate suam citate cupie
 bat dicens. Deus propicius esto mi
chi p̄tōri. Vterq̄ autē datur no
 bis in speculū. s. phariseus vt vide
 amus in eo: q̄ sit macula superbie
 detestanda. Et publicanus: vt vi
 deamus in eo que sit pulchritudo
 humilitatis a penitentie desiderā
 da. Tenet autē publicanus ille. ti
 pum peccantium. qz dicitur. pub
 licanus a longe stans ac. Pecca
 tur enim in homine tria mala fa
 cit: qz ipsum infamat. a deo elon
 gat a excecatur. Infamat autem ip
 sum dum publicanum facit: id est
 publicū canē. s. publicū peccatōrē.
 Tales enim publici peccatores. q̄
 ad deum a homines sunt infames.
 Ihere. iij. Fronis mulieris meretri
 cis facta est tibi a nolūsti e rube
 cere. Sunt tamen aliqui qui pre
 verecūdia humana peccare dimitt
 unt: sed quando latere possunt:
 peccare nō desinunt. Ecclesiastici.
 v. Si inuenerit tempus male faci
 endi: male facit. Alij vero sunt: q̄
 quantumcunqz homines lateret:
 adhuc tamen peccatē vitarent: sci
 entes se a dnō nostro ihesu xpō
 non posse latere. Ecclesiasti. xxiij.
 Omnia enim videt oculus eius. Cum
 quid turpe paras: aliquo
 spectante rubeas. Cur spectante
 deo: non magis inde rubeas. Sunt
 etiam aliqui qui si scirent homi
 nes peccata sua posse latere. a eti
 am deum ignoscere: adhuc tamē
 peccare e rubearent. In quorum

fructus q̄ me

persona dicit seneca. Si scirem homines ignoturos. et deos ignoscituros adhuc peccare dedignarer propter peccati vilitatem et nature dignitatem. Illi ergo qui occulte peccant: mali sunt. qui publice peiores. Illi vero qui non peccarent: licet homines lateret et etiam deus ignosceret: sunt optimi. Ambrosius in libro de officiis. Licet pyrta cum gigas ascendisset atque ibi equum inuenisset eneam qui in lateribus foras haberet: quem ut aperuit hominem mortuum repperit et anulum de manu eius sustulit: quem cum in dextera posuisset ipse omnes videbat et a nemine videbatur. Deinde per anulum virtutem: regio stupro positus regi necem intulit: ceteros quoque sibi nocere poterat interfecit. **Secundo peccata a deo elongant. Psalms.** Longe a peccato ribus salus. Et quia peccator longe est a deo: ideo sepe errat ab eo. **Nota secundum basilium.** Elongatio facit hominem errare circa tria. Primo circa quantitatem. Et ponit exemplum in sole et in visu. quia cum sol sit occidens maior terra: tamen propter nimiam elongationem videtur esse bipedalis ad similitudinem parue corone. Secundo circa qualitatem et ponit exemplum de velis navium. quia cum sint alba tamen propter nimiam elongationem videtur esse nigra. Tercio circa figuras et ponit exemplum de turribus que cum sint quadratae: tamen propter nimiam elongationem videtur esse rotunde. Eodem

modo cum peccator nimis sit a deo elongatus: non cognoscit deum quantum sit et quod potens vel immensus. quia si deum vere cognosceret ipsum timeret. **Jeremie. x.** Quis non timebit te o rex gentium. Timeat eius potentiam angelice potestates. **Job. xxxvi.** Columnae celi committunt. Timeant et demones. **Iaco. ij.** Demones credunt et committunt. solus autem homo non timet. cum tamen dicatur **Luc. ij.** Timeate eum qui postquam occiderit potestatem habet mittere in gehennam. Secundo non cognoscit qualis sit et quod sapiens et datus. quia si hoc cognosceret coram eo a se ipso vidente peccare erutesceret. **Ecclesiasticus decimo tercio.** Oculi domini sole lucidiores conspiciunt omnes vias hominis et profundum abissi. Tercio vero ipse peccator et maxime desperatus: misericordiam domini nostri ihesu christi non cognoscit cuius figure siue dispositionis sit. et quam misericors et pius. Misericordia autem ipsius est quadrata id est quatuor habens angulos. Primus enim angulus misericordie est. quia peccatore; longanimiter expectat. Secundus angulus est. quia reuertente peccatorem statim recipit. Tercius est quia omnium peccatorum preteritorum amplius non recordatur. Quartus est. quia ipsum ad eternam gloriam recipit. Tercio peccatum excusat hominem. ut scilicet oculos ad celum

non potest leuiare. Et hęc tripli-
 catione. Primo. qz habet oculos
 inflatos timore superbie. Scdm
 p̄hm in li. de oculis. Oculis p̄mi-
 nens est debilis visus. p̄fund⁹ ve-
 ro est boni visus a fortis a subtili
 a melius videt Sic a humiles me-
 lius vidēt diuina q̄ sup̄bi Proū.
 ij. Vbi humilitas ibi sapia. Dicitur
 qz hō exiit in puteo stellas in
 die videt. Per qd̄ datus intelligi:
 qz humilis ad diuina suscipien-
 da magis est p̄donens q̄ superbo
 Ma. ij. Confiteor tibi dñe p̄ celi
 a terre. qz abscondisti hęc a sapiē-
 tibus a prudētib⁹. a reuelasti ea
 puulis. Scdm qz habet oculos as-
 persos puluere auaricie. P̄s Ocu-
 los suos statuerūt dedinare in ter-
 ram. Nota fuit q̄stio inter sapiē-
 tes qd̄ membroꝝ eēt magis insa-
 ciabile. Et dixerūt quidā qz in hu-
 mano corpore venter. qz nō p̄t sati-
 ari epulationib⁹. Alij dixerunt qz
 corp⁹. qz nō p̄t satiari vestibus
 p̄ciosis. Alij dixerūt qz cor. qz nō
 p̄t satiari varijs cōgitationib⁹. A-
 lij dixerūt qz oculi. a isti verius di-
 xerūt qz omnes sup̄fluitates vesti-
 mentoꝝ. vasoz aureoz a argen-
 teoz a edificiorum sunt vt oculi
 pascant. Tercio qz habet oculos
 infectos humore carnalis cupis-
 cētie. Sicut ei madefactio a nimia
 pinguedo impediūt ne candela ac-
 tendat. sic nimie delicie impediūt
 negocia dei ne ab aīa recipiant. a
 Choz. ij. Aīalis hō non p̄cipit ea

quę sunt spūs dei. Scdm publica-
 nus ille tenet tipū penitentū hu-
 milium. oritionē cordis habenti-
 um. qz p̄cutiebat pedus suum: s̄b
 quo est cor. Est em̄ cor hōis sicut
 plaustrū rota. sicut dicitur Eccl̄. f.
 xxxvi. Precordia fatui sicut rota
 plaustrū. a quasi aza versatilis co-
 gitatus illius. Rota semp̄ currit.
 a nunq̄ ad finem venit. Onusta
 portat a murmurat. Percutiat ḡ
 peccator pedus suū de eo qz immū-
 da cogitauit. Est em̄ cor hōis fm̄-
 ter. tanq̄ molen dimum qd̄ om̄ia
 molit q̄ recipit. Percutiat ḡ pec-
 cator pedus suū de eo qz aliq̄ bo-
 na p̄posita habuit. a ea ad fineꝝ
 opis nō perduxit. Et pedus suum
 p̄cutiat de eo qz si aliq̄ bona fecit:
 cū murmure tñ a tedio fecit. Scdm
 habuit cōfessionē oris qz p̄cōrem
 se noī nauit. d. Deus p̄picius esto
 michi peccatori. P̄sa. xliij. Dic tu
 iniquitates tuas vt iustificeris. Ec-
 cl̄. f. xxi. Pro anima tua non
 confundaris dicere verum. Bernā-
 dus. O peruersitas. non pudet in-
 quinari. a pudet abluī. Crisosto-
 mus. Dic homo. quid pius est. a
 facere malum. aut dicere malum.
 Si autem ante conspectum Ihesu
 xp̄isti non erubūisti malū face-
 re: quomodo ante conspectum e-
 ius erubescis dicere per que ad iā-
 cundiam dominum excitare non
 timūisti. Cur confitendo peccatū
 tuum ad misericordiam eum pro-
 uocare dubitas. Tercio habuit

satisfactionem operis. Multo enim melius quam phariseus satisfecit siue per ieiunium quod ille abstinebat a cibis iste a peccatis. **Gre.** In casu caro atteritur: si a prauis voluptatibus animus non refrenatur. **V. lido.** Qui a cibis abstinere et mala peragunt demones imitantur. quibus esca aliter. mali autem nunquam desunt. Siue per elemosinas quod ille dabat sua deo et seipsum dyabolo. Iste vero se totum dedit deo. **Gre.** Qui esca aut vestem dat pauperibus: sed tamen anime aut corporis iniquitate polluitur: quod minus est offert iusticie et quod maius est culpe. Sua quippe dat deo et seipsum dyabolo. Siue per orationes. quod ille seipsum laudabat. et iste humiliter orabat. d. Deus propicius esto mihi. **Tercio** ille publicanus gerit tempus iustorum. quod notatur cum dicitur. Descendit hic iustificatus etc. **Ambros.** Quidam ad fontem misericordie venerunt. scilicet phariseus et publicanus: sed ille sitiens rediit: iste saturitate hausit. Et huius est quadruplex causa. Vna est. quod ille venit cum vase ocavo humilitatis. Iste venit cum vase tumente et inflato vento superbie et auaritate. **Ps.** Qui emittis fontes in vallibus. **Idem.** Intellectum dat puillis et humilibus. Didimus presbiterus ad Alexandrum. Presto est largiri tibi sapientiam sed non habes ubi eam recipias. hoc autem dixit. quod alexander superbas erat. Ptolomeus presbiterus dixit. In te sapientes: sapientior est qui humi-

lior est. alta ficant. impleta replent. Secunda est. quod ille venit cum vase pleno. d. Ieiuno bis in sabbato. Iste autem venit cum vase vacuo. quia nichil boni se fecisse existimauit. Heliseus enim impleuit vas vacua. ut habetur. **iii. reg. x.** Tercia est quod ille stetit ad fontem cum ore erecto. iste vero cum ore inclinato. **Prover. ij.** Inclina cor tuum ad suscipiendum prudentiam. Quarta causa est. quod ille stetit cum ore clauso ad fontem misericordie. iste vero stetit cum ore aperto. **Ps.** Os meum aperui et attraxi spiritum meum. Qui ergo volunt iustificari humiliant se in omnibus sicut fecit hic iste publicanus. et fugiant superbiam ne reprobenur a deo sicut phariseus.

Sermo tercius eiusdem.

Omnis qui se exaltat humiliabitur etc. Si consideremus exitum rei in lucifero superbiante. in christo se humiliante. in eua elata. et in virgine tam humiliata. in diuite purpurato et in lazaro tam ulcerato. in phariseo extollente et in publicano penitentiam agente: videbimus manifeste verum esse illud quod in presertim euangelio exprimit dicens. Omnis qui se exaltat humiliabitur. Sicut enim dicit beatus Gregorius in **moyses**. et habetur in **glosa** quod sunt quatuor species tumoris siue

Vide et in omni vobis locis

supbie. Cum aliquis bonum qd
 habet: a se habere estimat. Aut si
 datum sibi a deo credit: pro meri-
 tis datuz sibi putat. Aut si iactat
 se habere quod no habet. Aut q
 ceteris despectis appetit singulari-
 ter videri. Omnes iste spes tumo-
 ris habent deiectionem. Prima ei
 species humiliat hoiem ad bruta
 lenvilitatem sicut p; Danie. in
 nabugodonosor qui dixit. Non e-
 hec est Babilon civitas magna:
 qua edificavi domum regni in ro-
 bore fortitudinis mee. a in gloria
 decoris. Et statim sub dicitur. Eici-
 ent te ab hominibus a cum testi-
 sis a feris erit habitatio tua. Secunda
 spes tumoris humiliat vsq; ad in-
 fernalem pfunditatem sicut patz
 in lucifero qui ex meitis pprijs vo-
 luit sibi vsurpaē dei equalitatem
 dicens. Isa. ix. In celū ascendam
 a ero similis altissimo. Et sub die
 Veruntamen in infernū detrahe-
 ris. Tercia humiliat hoiem vsq;
 ad extremā paupertatem: qd max-
 ime in iudicio apparebit: vbi ml-
 ti qui videbant hic pleni reperien-
 tur vacui. Apo. iij. Dicit. qd dives
 sum a locupletatus a nulli egeo.
 a nescis. qd tu es miser a miserabi-
 lis a paup a cecus a nudus. Quarta
 humiliat hoiem vsq; ad infimaz
 suppeditacōem. qd patet in pha-
 riseo: qui supra publicanuz se ex-
 tulit a idēo reprobatus fuit. a pb-
 licanus exaltatus a iustificatus.
 Iustū em est vt qui se singularit

sup alios efferebat: humiliatus
 infra alios iaceret. Debetus g fac-
 ta alioz maiora existimae: qnra
 ppria. Gre. Certū est q humili-
 tatis radio se illuminat: qui alioz
 bonoz facta vtiliter pensat. qz ea
 q dum ipse facit: ab alijs ospicit
 tumore supbie. qz iustū de simpli-
 citate eripere nitē premit. Idē. Ment-
 icentiuū enim elationis est oside-
 tio deterioris. sic a osideracō humi-
 litatis respectu melioris. Viso de
 speciebus supbie: videamus de ipa
 humilitate de qua duo sunt viden-
 da. Primo que sunt illa que nos
 ad humilitatē inducunt. Secūdo
 q bona ex humilitate pueniunt.
 Primo nos inducit ad humilita-
 tem osideratio nostre vilitatis re-
 spectu diuine maiestatis. Vnde
 Augustinus sic describit humili-
 tatem dicens. Humilitas est intu-
 itu pprie cognitionis a sui conditi-
 ons voluntaria mentis indiatio
 in suo imo ordinabili ad suū ordi-
 nem. Ex osideratione autem
 conditoris a cognitionis pprie:
 humiliat se qui ait Genes. xxvi
 ij. Loquar ad dominum meum
 cum sim puluis a cinis. Vnde
 dicit beatus bernardus ad Euge-
 nium papam. Salubri copulavē
 cogitatis pontificem summum at-
 tendas te ipsum pariter vilissimū
 cinerem non fuisse: sed esse. Vn-
 de etiam Xerxes rex potentissim⁹
 cum a ipse infinitam multitudi-
 nem exercitus sui conspiceret ex

humilitas

720.
alto fleuisse fertur: eo .s. q̄ infra
centum annos tota illa mltitudo
in cinerem a in puluerem esset o
uertenda dicens. Regem me ho
mines vocant exercitus tam potē
tis. ego autē fateor me esse regē
pulueris a cineris. Ihero. in epis
tola. a sunt verba platonis. Om
sapiētū vita est meditatio mor
tis otinua. Ad istam autē humi
litate inducimur osiderando nos
trum principium mediū a finem
Michae. vi. Cum dicitur. Humili
atio tua in medio tui. mediū au
tem supponit vtrumq; extremū.
Duo autem extrema in hoīe sunt
.s. natiuitas a mors. medium inē
ista duo extrema est vita. Humi
liari ḡ de demus osiderando nrām
natiuitatē. vitam a mortem. Ber.
Vide vnde venis a erubescē vbi es
a ingemisce. quo tendis a contre
misce. Interrogauit quidā ph̄m
quendam. Quid fui. quid sum. a
quid erō. respondit. Sperma feti
dum. vas stercoreum a esca verm
um. Legitur q̄ dum Aristotiles
morti appropinq̄asset: discipuli sui
eū rogauerūt: vt aliqd̄ verbū no
tabile eis relinqueret pro testamē
to. Qui ingemiscens ait. humili
atus in hunc mundū intraui. anx
ius viri. conturbatus egressus in
scius a ignarus. Vbi primo poīe
nātam suam fuisse miserabile.
cum dicit. Humiliatus in hunc
mundū veni. nā intrauit cū p̄dō.
paup̄ a nudus. Deinde oīit vitam

suā penalem fuisse cū dicit. anxi9
viri. v. cum dolore a labore. a tamē
quedam laboris anxietas est lau
dabilis. Ps̄. Laboraui in gemitu
meo. Quedam culpabilis. Ihere.
ix. Vt inique agerent laborauerūt
Quedam indifferens Job. v. Ho
mo n̄ ascitur ad laborem sic auis
ad volandū. Anxietates autē quas
ipse Aristotiles ph̄s pertulit ad
scribendum non fuerunt sibi in
meritū. q̄ illas non pertulit p̄pter
deum sed p̄pter fauorez humanū
Deinde dicit q̄ habuit mortē tris
tabile cum dicit. Conturbatus e
gressus. P̄dōres enim conturbati
morian tur siue p̄pter terrena que
dimittunt. siue p̄pter demones
quos aspiciunt. siue p̄pter penaz
eternam quā expectant. Et dicit. 720.
q̄ sicut dicitur Ecclē. x. in inferno
nō est ratio. nec sapientia. nec sci
entia. Secundo inducimur ad hu
militatē exemplo xp̄isti. q̄ scdm
bernard. Humiliauit se rex nr̄ vsq;
ad incarnationem. vsq; ad mor
tem. a vsq; ad crucem. Augusti9.
Ecce habes humilitatis exemplū
supremum medicamentū. Quid
ergo intumesce. O homo pellis
morticina quo tenderis. O sami
es fetida: qd̄ inflaris. Princeps
tuus humilis a tu superbus. Ca
put humile. a membrum super
bus. Ex quo ergo qui sic erat ma
gnus sic humiliatus est. deet ho
mines quantumcūq; magnos
humiliari. Ecclē. iij. Quanto

maiores humiliare te in omnibus
 Prelatus enim debet se humiliare
 re in omnibus coram deo ut illos
 quibus preest reputet se meliores
 Petri. ij. Humiliate vos arbitra-
 tes invicem superiores coram subditis
 Aliquid debet se humiliare in omni-
 bus aliquis in aliquibus aliquis in
 nullis. Sunt enim pusillanimes
 qui ducuntur benignitate et fran-
 gunt se severitate. Circa istos debet
 se humiliare in omnibus. Greg. na-
 zarenus Alios curare debemus
 lenitate et alios severitate Alii sunt
 presumptuosi qui ex prelati benig-
 nitate asperiores fiunt Coram istis
 in nullo debet se humiliare: sed
 eorum superbiam frangere. Gal. v.
 Qui non ad horam cessimus subie-
 ctis. Alii sunt qui severitate fran-
 gunt et lenitate solvantur. Coram
 istis debet se humiliare in aliqui-
 bus faciendo. Et tamen ut nec
 nimia asperitate frangantur et ni-
 mia lenitate solvantur. Sed videndum
 est quod bona nobis ex humilitate p-
 veneant Ipsa enim humilitas mul-
 tum deo placet. dyabolo multum
 displicet et homini multum preest Pri-
 mo enim multum deo placet quia deum
 honorat. Eccl. ij. Magna opera
 dei solius. et ab humilibus hono-
 rantur. Tum quia Christus eam multis mo-
 dis commendat. Mat. x. Discite a
 me quia mitis sum et humilis corde.
 Glosa. mitis in adversitate et hu-
 milis in prosperitate. Aug. enim di-
 cit. Discite a me non mundum fab-

care. non mortuos suscitare: sed qui
 mitis sum et humilis corde. Humi-
 litas dei ad nos inclinatur. quod patet
 in publicano Quia enim non aude-
 bat appropinquare deo: statim ei
 deus appropinquavit Quia enim
 non audebat oculos ad celum le-
 vare: mox eum deus oculis misericordie
 respexit. Quia de se penas
 exigebat: deus sibi mox pepercit.
 Quia se peccatorem noverat: mox
 ipse deus eius peccata ignoravit.
 Unde dicit glosa interlinearis.
 Sic humilis non audeat appropin-
 quare ut deus appropinquet non
 aspiciat: ut deus aspiciat. peccat per-
 cutit ut penas de se exigat: confite-
 tur ut deus pareat. agnoscit ut de-
 us ignoscat. Secundo humilitas
 dyabolo multum displicet quia ca-
 put eius conterit. Caput serpen-
 tis infernalis est superbia: quod
 tunc conterimus: quando humi-
 litatem sibi obicimus. Gene. iii.
 Ipsa conteret caput tuum Item
 quia omnes laqueos eius evadit.
 Unde cum antonius mundum
 laqueis plenum vidisset: interro-
 gavit. Quis eos evadere posset Et
 responsum fuit ei quod humilitas.
 Item quia dyabolum vincit. Un-
 de dixit dyabulus machab. Si tu
 ieiunas: ego tibi um non sumo si
 vigilas: ego non dormio si pau-
 pertatem servas: ego nichil terre
 nisi vel aliquid mundani possideo
 sed sola humilitas tua me vincit.
 Tercio vero homini multum

prodest. Primo ad gratie infusio-
nem cum sit aqueductus dei. Gre-
go. Ideo fluentia gratie tanto tempo-
re defuerunt quod nondum intrauerat
aqueductus. et dicit humilitatem
aqueductum. Secundo valet ad con-
seruationem virtutum cum sit balsa-
mum dei. Sicut enim balsamum
fundum petit. et a corruptio-
ne custodit: sic humilitas animam inclinat
et virtutes custodit et conseruat.
Grego. Qui ceteras virtutes sine
humilitate congregat: quasi quod pul-
uerem in vento portat. Tercio va-
let ad diuinorum reuelationem cum sit
quasi pupilla dei nigra quam videt et
non albugo. Dicit gre. quod pupilla
nigra videt et non albugo. Qui enim
nigram et humilem se cognoscit di-
uinam intelligit. Ps. Intellectum dicit
pupilla. Non de beata virgine. Didimus
pater dixit ad Alexandrum. Deus pre-
sto est largiri tibi sapientiam: sed non
habes ubi eam recipias. Hoc enim
dixit. quod Alexander superbus erat.
Ptolemeus dixit. Inter sapientes
sapientior est qui humilior est. Re-
torum ad iudicis placationem cum sit
reconsiliatrix dei. Ber. Apud deum
in excusationis habere non possu-
mus quod in multis offendimus omnes.
nec fallere eum quis potest qui nouit
abscondita cordium. nec resistere potest
quis viribus eius. quod opus est. Quid
est restat: nisi ut ad humilitatis re-
media bonam mentem surgamus. et quod
quid minus habemus de ea suppleamus
sic etiam facit ille publicanus.

Domini. xij

Sermo primus.

Quiens ihesus de finibus
Tyri venit per sydonem
ad mare galilee. Mar-
tini. Ille due ciuitates
s. sydon et tyrus sunt inter medios
fines decapoleos. Est autem decapo-
lis quedam regio trans iordanem
ad orientem huius. p. ciuitates. et ad-
duperunt ei quendam hominem surdum
et mutum cui dyabolus duo instru-
menta abstulerat necessaria ad sa-
lutem. s. auditum et uerba salutis
posset audire loquelam: ne ea que
salutis sunt possit perdere. Per istum
s. surdum et mutum a domino curatum pos-
sumus intelligere peccatorem a domino a-
lio et suffragiis et propria prima iusti-
ficatum. Circa cuius curacionem vide-
nda sunt quedam antecedentia quedam con-
comitantia et quedam subsequencia. An-
tecedentia fuerunt tria. s. abudicio
deprecatio et separatio. Primo ei
ipsum infirmum ad christum adduce-
runt. Peccator enim est infirmus im-
mundus et dei inimicus. Cum sit infir-
mus pro se non potest ad deum accedere: et
ideo oportet alio et meritis ad duca-
tur. et illud maxime spectat ad pre-
latos quibus non sufficit ad deum
venire: nisi etiam alios adducant ma-
xime cum sint pastores. venatores
atque piscatores. Quia cum ipsi
sint pastores: dicet eis in extremo

videt et separatus. xij. q. i. l. p. p.
involuntate huiusmodi nonnulli
epi. nec sunt auctores quibus
durantibus quibusdam it